

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (XXXII):
de unde vine superioritatea ...? - să vadă și să înțeleagă monumentele!
- dăruite de un Dumnezeu părtenitor? - un îndemn de a cugeta!

1871 1940
N. Iorga
cîtimea mai mare de fericire omenească vine din muncă îndărătnică și din bună rînduială!
un îndemn de a cugeta la alte forme ale vieții politice, sociale, economice și culturale
Arhitectură românească!
Cea mai mare biserică dintre Viena și Constantinopol?
Cea mai mare din România
Biserica neagră
oameni cari cunosc în adevăr și locurile și oamenii ...
fără pereche în toată românia
Biserica Sf. Nicolae sec. XII
Densuș
103 - 105
Podul lui Traian
expresia măreției și puterii romane imperiale
Pîcu Pârut
șagunism - tribunism - sămănătorism
Anul Iorga
Anul sămănătorilor
Brașov
România

Continuăm reproducerea articolului privind „Literatura de călătorii”, apărut în „Sămănătorul 1906 anul V, nr. 22 (28 maiu 1906): «De la toate aceste națiuni, din toate aceste provincii ale lumii, trebuie să avem știri, orînduite frumos și cuminte, din partea unor **oameni cari cunosc în adevăr și locurile și oamenii**, cari au trăit în mijlocul lor, s’au împărtășit de viața lor, **au știut să vadă și să înțeleagă** și, pe lîngă acestea toate, și, poate chiar mai presus de ele, **n’au uitat nici în clipa observației, nici pe urmă, cînd și-au așternut scrisul, țara lor, pentru binele și folosul căreia, mai ales, trebuie să trăim cu toții**. Mă gîndesc întîiu la acel vechiu boier, depărtat de noi, Constantin Radovici din Golești, - zice el, în titlul cărții sale, pentru ca numele să-i sune cam după potrivea numelor de nobili cu *de* și *von* din „Europa”, - la acel Dinu Golescu, cum îi ziceau toți în țară, care deschide șirul scriitorilor ce au vorbit neamului nostru de rosturile străine, din lume. Întîmplarea-l adusese a vedea cele din „lăuntru”, **marea întindere felurită a continentului**, de la Brașov până la Geneva; voia să-și dea la școală străină copiii, și de aceia-și suflecuse de drum lung giubeaua de „arhon” din „protipendadă”. Nu era pregătit pentru a se putea desluși răpede asupra atîtor și atîtor lucruri nouă. Dar a deschis ochii mari, n’a pierdut nici-o clipă din călătoria sa, și-a încordat toată puterea unei adevărate istețimi și pătrunderi, și astfel a ajuns îndată să înțeleagă cele două lucruri hotărîtoare, pe care așa de dese ori le uită călătorii noi, cu mult mai învățați și mai

purtați prin lume: că în Apus e mai bine decît la noi și că **superioritatea, cîtimea mai mare de fericire omenească vine din muncă îndărătnică și din bună rînduială.**

De ce nu tipărește cineva din nou prețioasa „Însemnare a călătoriei” acestui boier cuminte?

Din nenorocire, nu s’a găsit cine să-l urmeze. Tinerii au plecat în curînd cu droaia ca să se pregătească pentru viață acolo, în străinătate. Petrecînd în Paris sau, mai rare ori, în Germania, **ei au ajuns a crede că toate cele ce se văd în străinătate sînt lucruri firești, neapărate, datorite de un Dumnezeu părtenitor.** Cu ele erau și ei acuma deprinși tot așa de mult, cum părinții lor fuseseră deprinși cu împrejurările de la noi. Ce vedeau în țară foștii studenți parisieni, li se părea barbar, ciudat, interesant mai mult prin **culoarea specială a sălbăticiei.** În ruptul capului, n’ar fi fost în stare să scrie despre Franța, despre Germania pentru Romîni, în românește; mai curînd, ca cine știe ce vîntură-țară, ar fi fost în stare să scrie franțuzește ori nemțește pentru Apuseni despre locuitorii înapoiatelor principate ale Dunării. Așa se explică pentru ce, într’o vreme cînd înfîlniai mai în orice parte din Europa Romîni dintr’o generație nouă, **aceste călătorii au lăsat așa de puține urme în literatură.** Abia dacă a dat Alecsandri ceva, rînduri ușoare de glumă fără haz, despre pățaniile sale în Africa; încolo, ce ni-au lăsat chiar un Bălcescu, un Ion Ghica? **Bolintineanu a scris despre elementul românesc din Macedonia numai pentru că-l dusese acolo dorul său firesc de vlăstar al Aromînilor.** Alt rînd de scriitori, cel de la 1870, a dat paginile, puține și în fugă turnate, ale lui Filimon despre drumul său prin Ungaria și Germania. N’avem până atunci o singură călătorie în Italia. Cu venirea la cîrma culturii noastre a junimiștilor n’a mers mai bine. Iarăși scriitorii știau așa de bine Apusul, încît prin minte nu li trecea să-l descrie unui public restrîns, de oameni cari și ei mergeau foarte des pe acolo. **Doar o răpede vedere a Neapolei calde de d. Slavici.** Generația noastră are alte păreri. Ea e în adevăr din România, și-și simte legăturile cu poporul românesc. Pentru a-i folosi, ea n-a lăsat la o parte nici acest mijloc al descrierilor de călătorii.

Autorul acestui articol, din partea lui, n’a uitat să spuie alor săi despre orice parte din lume a avut norocul să vadă. Despre Anglia, n’aveau însă chiar nimic. Puțini se și duc acolo! Între aceia s’a întîmplat să fie și D. N. Mihăescu care iscălește Nigrim. D-sa a scris versuri care n’au răzbătut, de și, fără îndoială, nu e lipsit de talent fratele acelei poete moarte în tinereță care ni-a lăsat cîntece de tot frumoase. A compilat apoi scrieri de economie politică asupra cărora nu s’a îndreptat multă luare aminte. Cea mai bună lucrare a sa e de sigur cea de azi despre Londra.

E foarte exactă, împărțită cu meșteșug, și forma, tot-deauna vioaie, se ridică une ori la adevărate înălțimi sau se împodobește cu cîte o comparație în adevăr frumoasă. Oricine va lua cartea în mînă, n’o va lăsa până la capăt.

Și el se va alege cu multe cunoștinți nouă și cu **un îndemn de a cugeta la alte forme ale vieții politice, sociale, economice și culturale decît acelea cu care sîntem obișnuiți. Fără să aibă noutate, fără să fie țesută strîns, ea e totuși, hotărît, interesantă și folositoare.** Și pentru autorul ei, și pentru alți tineri un cîmp de lucru răsplătitor se deschide în această direcție. **N. Iorga.»**

Arta de a construi a fost una din temele dezbătute în presa românească, la începutul sec. al XX-lea.

Invităm cititorii „Tribunei” să cunoască începuturile dezbaterii unor aspecte legate de specificul identității naționale, în articolul „**Arhitectură românească!**” (revista „Sămănătorul” 1906 anul V, nr. 38 din 17 septembrie 1906): «Tot mai mult se vorbește de artă românească, în cărți, în articole și chiar în gazete; pe lângă stilul Ludovic al XV-lea, pe care-l iubește și-l răspîndește în clădirile bucureștene d. arhitect Berindeiu, se caută a se amesteca în zidirile nouă elemente împrumutate de la bisericile noastre cele vechi. La Expoziție se văd în toate părțile ciubece, ocnițe, stîlpi cu capitelele înflorite, pridvoare, copereminte țuguiate, făcute din șindilă; arhitecții au căutat să culeagă din vechea noastră artă cît mai mult pentru a da o înfățișare „națională” pavilioanelor a căror construcție li s’a încredințat. Străinii sînt înrîuriți în chip plăcut de vederea atîtor lucruri nouă și, fără îndoială, frumoase. Cu, un alt prilej, va fi, putem crede, și mai bine. Dar, la fiecare silință de-a se întrebuița în arta noastră nouă moștenirea de frumuseță specială pe care ni-a lăsat-o un lung trecut de muncă, se vede bine cîtă greutate întîmpină în căutarea inspirației românești arhitecții de astăzi, din generația tînără: înțelegi ușor că ei ar fi voit să facă mai bine, cu mult mai bine de cum au făcut.

Dar nici-unul din ei n’a făcut o școală de arhitectură românească, și în noul așezămînt de învățatură care poartă acest nume, n’a pătruns încă studiul amănunțit și luminos al vechiului nostru meșteșug de a clădi.

Dacă ei ar fi urmat un curs consacrat acestei ramuri de căpetenie a unei pregătiri speciale pentru țara noastră, de sigur că ar înțelege altfel arhitectura tradițională, religioasă și profană și că nu s’ar opri numai la dibacea imitare a podoabelor și amănuntelor. **Resultatul ar fi și mai bun, dacă școlarii ar face, supt conducerea unui profesor mai priceput în asemenea lucruri, o mare călătorie în vacanțe care i-ar pune în stare să vadă și să înțeleagă monumentele cele mai însemnate ale timpurilor de originalitate în clădire.»**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-xxxii-de-unde-vine-superioritatea--sa-vada-si-sa-inteleaga-monumentele-daruite-de-un-dumnezeu-partenitor-un-indemn-de-a-cugeta-153517.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with the Tribuna logo and the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the navigation bar, there are several banners for political figures: Daniela Cîmpean (President of the Sibiu County Council), Raluca Turcan (Vice Premier), and the PNL Sibiu team. The main content area features a news article with the title "2020-Anul Iorga, anul sămănătoriștilor (XXXII): de unde vine superioritatea ...? - să vadă și să înțeleagă monumentele! - dăruite de un Dumnezeu părteneritor? - un îndemn de a cugeta!". The article is dated 10.08.2020 at 10:05, has 921 views, and 0 comments. To the right of the article title, there is a small image of a green building structure with the word "MATHAUS" visible.

În: Tribuna, 18 august 2020